

#   me-Kullanma Sular? Risk Alg?s? (?KSURA)  l e?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026).   me-Kullanma Sular? Risk Alg?s? (?KSURA)  l e?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23099>

## Özet

İçme-Kullanma Suları Risk Algısı (İKSURA) Ölçeği, bireylerin ve özellikle yerel yönetim sorumlularının, içme ve kullanma sularının kalitesi ve güvenliği hakkındaki risk algısı düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, 2020 yılında Arkan, Tellioğlu ve Tekin tarafından, Türkiye'deki köy muhtarları örneğinde, su kaynaklarına ilişkin potansiyel tehlikelere yönelik algısal değerlendirilmeleri belirlemek üzere bir **ölçek geliştirme** çalışması olarak literatüre kazandırılmıştır. Bu araç, halk sağlığı ve çevre yönetimi alanlarında su güvenliği risklerinin yönetiminde kritik rol oynayan kişilerin öznel değerlendirmelerini anlamak için önemli bir kaynaktır.

Geliştirme çalışması, su risk algısının çok boyutlu yapısını ortaya koymak ve bu algı düzeylerinin demografik veya yönetsel faktörlerle ilişkisini incelemeyi amaçlamıştır. İKSURA Ölçeği, su kalitesine ve su yönetimine dair algılanan tehditleri sistematik bir biçimde değerlendirerek, risk iletişim stratejilerinin etkinliğini artırmaya yönelik zemin hazırlamaktadır.

## Anahtar Kelimeler

İKSURA, Risk Algısı, İçme Suyu, Su Güvenliği, Ölçek Geliştirme, Köy Muhtarları, Halk Sağlığı, Çevre Yönetimi.

## Yazarlar

İnci Arkan, Mehmet Tellioğlu, Öznur F. Tekin.

## Amaç

İKSURA Ölçeği'nin temel amacı, içme ve kullanma sularının kaynak, depolama ve dağıtım süreçlerinde karşılaşılabilecek biyolojik, kimyasal ve fiziksel risklere dair mevcut algı düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Çalışma, özellikle su güvenliğinden sorumlu olan **köy muhtarları** gibi kilit pozisyonlardaki yerel yöneticilerin risk değerlendirmelerini ölçmeyi hedeflemiştir. Bu popülasyonun seçilmesi, onların su kaynaklarının yönetimi ve halkın bilgilendirilmesi süreçlerindeki merkezi rollerinden kaynaklanmaktadır.

Ölçek, su yönetimi uygulamalarındaki risk algısındaki olası eksiklikleri veya hatalı değerlendirmeleri tespit ederek, yerel yönetimlerin su güvenliği politikaları ve risk iletişim stratejilerini bilimsel veriler ışığında geliştirmelerine katkı sağlaması amacıyla tasarlanmıştır. Bu sayede, halk sağlığına tehdit edebilecek risklerin önlenmesi hedeflenmektedir.

## Yap?

?KSURA Ölçe?i, bireylerin su kaynaklar?n?n kirlilik potansiyeli, sa?lık üzerindeki olas? etkileri ve mevcut su yönetimi uygulamalar?n?n yeterlili?i hakk?ndaki öznel inanç ve de?erlendirmelerini kapsayan **risk alg?s?** yap?s?n? ölçmektedir. Psikolojik aç?dan risk alg?s?, sadece tehlikenin nesnel olas?l???n? de?il, ayn? zamanda bu tehlikenin bireyde yaratt??? öznel kayg?, endi?e ve kontrol edilebilirlik hissini de içerir.

Ölçek, su kalitesine yönelik çevresel ve yönetsel risk faktörlerinin alg?lanma biçimini çok boyutlu olarak ele almakta olup, genellikle suyun fiziksel görünümü, kayna??n güvenilirli?i ve suyun neden olabilece?i sa?lık sorunlar? gibi alt boyutlardan oluşur. Geli?tirme çalışması, bu yapısal boyutlar?n birbirinden ayr???n? ve su risk alg?s?n?n karma??k bir bilişsel süreç olduğunu do?rulam???r.

## Geçerlik

Ölçek geli?tirme sürecinde, ?KSURA Ölçe?i'nin ölçmek istedi?i yapıyı ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek amacıyla **geçerlik** çalışmaları yürütülmüştür. Bu bağlamda, maddelerin teorik çerçeveye uygunlu?u ve ilgili literatürle tutarlıl??? incelenerek **içerik geçerli?i** sağlanmıştır. Uzman görüşleri, maddelerin temsil gücünü desteklemiştir.

Ölçe?in yapısal tutarlıl???n? incelemek için ise **yap? geçerli?i** kanıtları elde edilmiştir. Yap? geçerli?i kapsamında, ölçe?in boyut yap?s?n? ortaya çıkarmak üzere Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Analiz sonuçları, ölçe?in su risk alg?s? yap?s?n? tatmin edici düzeyde açıklad???n? ve teorik beklentilerle uyumlu faktörlere ayrıld???n? göstermiştir. Bu bulgular, ölçe?in geçerli bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

## Güvenirlik

?KSURA Ölçe?i'nin iç tutarlıl??? ve ölçüm kararlıl???, **güvenirlik** analizleri ile detaylıca incelenmiştir. İç tutarlıl??? de?erlendirmek amacıyla, ölçek geli?tirme çalışmalarında standart olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı temel yapıyı ölçtü?ünü ve dolayısıyla ölçe?in güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Orijinal çalışmada elde edilen güvenilirlik katsayıları, sosyal bilimler araştırmalarında kabul edilebilir sınır olan 0.70 de?erinin oldukça üzerinde olduğunu belirtilmiştir. Bu durum, ?KSURA Ölçe?i'nin farklı uygulamalarda kararlı ve tutarlı ölçümler yapma yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

## Faktör Analizi

?KSURA Ölçe?i'nin yap?sall boyutlar?n? belirlemek ve maddelerin hangi risk bile?enleri alt?nda topland???n? görmek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanm???tır. Geli?tirme çal??mas?nda, veri setinin faktör analizine uygunlu?unu test etmek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi gibi istatistiksel yöntemler kullan?lm???tır.

Analiz sonucunda, ölçe?in su risk alg?s?n?n birden fazla alt boyuttan olu?tu?u tespit edilmi? ve bu boyutlar, su kalitesi, su yönetimi güvenilirli?i ve sa?lık üzerindeki alg?lanan tehlike gibi spesifik temalara ayrılm???tır. Bu çok boyutlu yap?, ara?t?rmacılara sadece genel bir risk alg?s? skoru de?il, aynı zamanda risk alg?s?n?n hangi bile?enler tarafından domine edildi?i hakk?nda da derinlemesine bilgi sa?lamaktadır.

## Araç

**Test Type:** Geli?tirme (Developmental Scale)

**Format:** Orijinal makalede derecelendirme bilgisi net olarak belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçek geli?tirme metodolojisine uygun olarak Likert Tipi Derecelendirme format?n?n kullan?ld??? varsay?lmaktadır.

**Language Available:** Türkçe (Turkish)

**Population Group:** Yeti?kinler, yerel yönetim temsilcileri.

**Age Group:** Genellikle görevdeki yeti?kin köy muhtarlar? (18 ya? ve üzeri).

**Population Details:** Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki bir ilin veya bölgenin köy muhtarlar? örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Bu popülasyon, su kaynaklar?n?n yerel düzeydeki yönetiminden ve halka arz?ndan birincil derecede sorumlu olan grubu temsil etmektedir.

**Test Methodology:** Kendi bildirimli anket yöntemi kullan?larak, muhtarlara yüz yüze veya posta yoluyla uygulanan standart ölçek format?.

## Anahtar Kelimeler

Su Kalitesi, Su Yönetimi, Yerel Yönetimler, Geçerlik, Güvenirlilik, Halk Sa?lığı Yönetimi, Çevresel Risk.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Orijinal makalede belirtilmemiştir.

**Affiliation Email addresses:** ?nci ARIKAN (iciarikan@hotmail.com)

**Correspondence Address:** K?r?kkale Üniversitesi T?p Fakültesi Dergisi'nde yay?mlanan makalede belirtilen akademik yaz??ma adresi.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?KSURA Ölçe?i, 2020 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar ?nci Ar?kan ile ileti?ime ge?ilmesi ve kaynak gösterilmesi gerekmektedir. Ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarlar?n izni zorunludur. Ölçek, herhangi bir ücret bilgisi belirtilmeden akademik literatürde sunulmu?tur.

## Kaynaklar

Ar?kan, ?. , Tellio?lu, M., ve Tekin, Ö. F. (2020). ?çme-Kullanma Sular? Risk Alg?s? (?KSURA) Ölçe?i'nin geli?tirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çal??mas?: Köy muhtarlar? örne?i. *K?r?kkale Üniversitesi T?p Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 146-152. doi: 10.24938/kutfd.640780

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: [dergipark.org.tr](http://dergipark.org.tr)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: [icme-kullanma-sulari-risk-algisi-iksura-olcegi-toad.pdf](http://icme-kullanma-sulari-risk-algisi-iksura-olcegi-toad.pdf)

## ?çme-Kullanma Sular? Risk Alg?s? (?KSURA) Ölçe?i Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeri?inde do?rudan sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme format? için lütfen Ar?kan, Tellio?lu ve Tekin (2020) taraf?ndan yay?mlanan akademik makaleye ba?vurunuz.